

Мариана Тинчева Еклесия
Портрет за Лувъра

„Някой си човек беше богат, обличаше се в багреница и висон и всеки ден пируваше бляскаво. Имаше тъй също един сиромаш, на име Лазар, който струпав лежеше при вратата му и петимен беше да се нахрани с трохите, що падаха от трапезата на богаташа. Умря сиромашът, и занесоха го Ангелите в лоното Авраамово; умря и богаташът, и го погребяха; и в ада, когато беше на мъки, подигна очите си, видя Авраама отдалеч и Лазаря в лоното му, и като извика, рече: отче Аврааме, смили се над мене, и прати Лазаря да намокри края на пръста си във водата и да ми разхлади езика, защото се мъча в тоя пламък. Авраам пък рече: чедо, спомни си, че ти получи вече доброто си приживе, а Лазар – злото; сега пък той тук се утешава, а ти се мъчиш.“

(Лука 16:19-25)

Жената, облечена в старомодни дрехи, влязла преди минути в луксозния ресторант на брега на морето, носеше голяма папка с твърди корици и кутия. Личеше, че не от онези, които ще си поръчат храна или питие. Мистичните ѝ очи оглеждаха лицата на клиентите; приближаваше към някоя маса, показваше своя рисунка и питаше: „Мога ли да ви предложа да ви нарисувам портрет за 20 минути?“ Някои отговаряха само с поклащане на глава, други се усмихваха и любезно отвърщаха: „Не, благодаря!“

Терасата на ресторанта, изнесена върху колони над самото море, е истинска атракция във време на вълнение, а в горещи вечери като тази през август, тя е романтика и прохлада. Тук не спират хора средна ръка. Цените на заведението през лятото са толкова високи, че само една вечеря струва колкото седмичната заплата на готвача в кухнята или колкото парите, спечелени при добър шанс за три дни от булеварден художник. Остъклен тунел води гостите на хотела с пет звезди на закуска, обяд и вечеря в този ресторант, а от тук може да се продължи към нощния бар, вдълбан като пещера в скалистия бряг на морето. Клиенти на този малък кристален оазис можеха да бъдат само хора с големи портфейли от чужбина или елитни семейства от пристанищния град на десетина километра южно. От залива към сушата върху невисоки глинести хълмове са „поникнали“ малки частни хотели и ресторанти на хора с възможности. Сред тях могат да се видят бисери на архитектурата, каквито има само в световни крайбрежни курорти. Това са хотелчета с огромни цветни градини и басейни, които предлагат на гостите спокойствие и наслада. В тях отседат най-богати туристи или заможни влюбени, избягали от делничната скука...

Необичайната посетителка в крайморския ресторант видя масата на онези трима, които изглеждаха най-доволни от вечерта: две жени на различна възраст и млад мъж. Можеше да се допусне, че очилатият младеж и момичето са приятели, защото свободно си поделяха целувки в компанията на солидна, над 60-годишна дама. Сега тя отправи очите си към художничката, спряла до масата, и преди да чуе въпроса ѝ „Желаете ли портрет?“, посочи свободния стол, усмихна се и каза:

– Заповядайте! Щом ви мернах, разбрах, че рисувате. Напомняте ми парижки художник от Монмартър, който преди повече от 30 години ме попита в едно кафене може ли да ме нарисува... Досега пазя вкъщи портрета в рамка. Ще се радвам, ако тази вечер успеете да ми покажете как изглеждат в очите ви!

Художничката благодари, остана права, извади празен лист и

пастелите; притвори очи, за да долови най-интересното от лицето на госпожата с плътни устни и големи очи, които отново се засмяха:

– Сигурна съм, че ако седнете, ще ви бъде по-удобно. Аз съм Кристина, това е синът ми Андрей и приятелката му Славея. Гостуват ми от две седмици, но след три дни се връщат в София... Тази вечер бяхме на концерт и на връщане на път за дома синът ми предложи да се освежим с някакво прохладно питие.

Гостенката каза тихо името си – Моника, седна, не погледна към вече поръчаните питиета на масата, а отново се съсредоточи в лицето на модела си. Момчето с подноса веднага застана до нея, попита я ще поръча ли нещо, но Моника му отговори с кимване както някои гости й отвръщаха безсловесно – не желае! Жената-модел поръча на сервитьора чаша натурален сок за гостенката в компанията. Никой не попита колко ще струва портрета и това накара мълчаливата жена с талантива ръка да започне спокойно. Трябваше да се представи добре, за да припечели нещо, но се долавяше, че печалбата не беше най-важното в работата й. Още след първите щрихи, нанесени върху листа, младият с очилата погледна в тях и попита:

– Мамо, защо никога не си поискала да те нарисувам?

Кристина долови сърдития тон и отвърна само:

– Защото никога, откакто порасна, не си пожелал да ме видиш в своя рисунка, момчето ми! – тя докосна приятелски рисуващата жена и добави: – Не ви казах, че моят син е в последния курс на Художествена-та академия, той също е художник, но работи в модернистичен стил за известно списание.

Младият мъж опита да откъсне вниманието си от гостенката, затова целуна момичето до себе си, но пак се върна към художничката и майка си:

– Мамо, дамата иска да те представи по-млада и по-хубава, но това не си ти! – подпря с две ръце брадичката си, постави лакти на масата и от нескритото му вълнение питиетата в чашите се олюляха. Кристина долови, че синът й може да провали вечерта, затова пак се засмя:

– Съжалявам, че не изглеждам така в твоите очи. Все още пазя детските ти рисунки, под които пише: „Това е мама“. Тогава ти беше друго момче. – гласът й беше хем спокоен, хем в него се долови носталгия за миналото й, навярно близко с времето на художника от Монмартър. Ръката на художничката очерта кръг край лицето на портрета върху листа и с пастелите се опита да постигне сияние, отразено от доброто сърце и кроткия глас, с които една майка отвръща на недоволното си момче. За

миг настъпи тишина. Андрей попита приятелката си дали харесва рисунката на тази художничка, а тя предпазливо отвърна: „Мисля, че ще се получи.“ Оркестърът се включи с лека мелодия като полъх на вятър в задушната вечер. Моника продължи да рисува, без да отпие глътка от натуралния сок, без да обръща внимание на погледите и репликите на младия мъж, чиито ръце почти непрестанно трепереха. Когато оркестърът спря за поредна пауза, художничката положи рисунката пред модела с въпрос:

– Желаете ли да променя нещо?

Жената се засмя и с изненада извика:

– Чудесна е! Мисля, че имате и талант, и сръчност, затова би трябвало да сте известна. Благодаря ви, тази вечер докоснахте сърцето ми!

Моника тихо отвърна: „Радвам се!“ и започна да събира пастелите, сякаш забравила, че трябва да получи пари. Кристина бързо бръкна в чантата си, извади портмонето, попита колко трябва да заплати за портрета. Слабата, в старомодни дрехи, се смути, както винаги, щом трябваше да изговори сума за своя рисунка:

– Обикновено вземам двадесет лева, но за вас може петнадесет – за нея тези пари бяха много, а за сина на модела – едно питие. Сега той предвари ръката на майка си, стовари върху масата банкнота от два лева, сведе очи, за да не гледа лицето на художничката и гласът му удари:

– Би трябвало два лева да са ви достатъчни, тръгвайте по-бързо!

Майка му като че не разбра веднага какво се случи, постави почти едновременно с него две банкноти – от двадесет и десет лева, за да възнагради по-добре художничката, но не успя да спре ръката на момчето си – той грабна парите с предупреждение:

– Тези банкноти дай на мен, иначе ще скъсам портретчето ти!

– Няма да ти позволя това унижение! С какво не можеш да се примириш – че някой рисува по-добре от теб?

Пръстите му се протегнаха към листа с рисунката, но Кристина стисна китката му:

– Веднага напусни ресторанта и не се връщай вкъщи при мен! Не мога да понасям егоизма ти! – гласът ѝ беше невъздържан и накара хората от съседната маса да се обърнат. Андрей пусна банкнотите и рисунката, изтегли ръката си, пхна я в джоба и вече спокойно отговори:

– Оттук не можеш да ме прогониш, защото ресторантът не е твой. Имам ли право да се върна поне за малко в хотелчето ти, за да си взема багажа?

– Само с мен. Дай ми ключовете на колата, не искам повече да те

търпя. Знам, че аз съм виновна, защото всичко, което правех, беше с мисълта да осигуря теб...

– Но от три години ме заплашваш, че ще ме лишиш от наследство и ще дадеш хотелчето на талантливи, бедни деца от града.

– Не те заплашвам. Все по-често го мисля и ще го направя. Познавам благородни, скромни деца, които биха могли ме обичат. Ти не обичаш никого, освен себе си – тя вече не искаше и не можеше да спре чувствата си. – В твоите картини се отразява душата на онзи, който забива нож в гърдите на всеки срещнат и по пода остават капки кръв. В твоите рисунки няма добро и красиво, там властва хищникът... Съжалявам, че го казвам в присъствието на Славея, но и тя няма да се омъжи за теб.

– Кой ти дава право да говориш от нейно име? Тя ме обича. Нали ще се омъжиш за мен, Бебчо? – поиска да целуне момичето, но то вдигна чашата си, поднесе я към устните си и каза:

– Може би. Все по-често говорим за онова, което бих искала да промениш в себе си.

Кристина повика сервитьора и поиска да тръгне:

– Ако някога някое момиче се омъжи за теб, то няма да е заради твое достойнство, а защото ще е разбрала, че си богат. После ще те остави. Кой ще търпи болестните ти сривове и главозамайване, щом аз сама не мога да те понасям и предпочитам да живея сама?

Погледите на тримата се спряха върху банкнотите на масата – бяха същите 32 лева, оставени преди минути. Жената с мистичните очи не беше поискала да вземе наградата за труда си, не се виждаше и край съседните маси. Андрей стана пръв, отправи поглед към изхода, от където влизаше мъж, облечен във фрак, с цилиндър на главата, а в ръката – поднос с червени рози. Кавалерът на двете дами даде знак на продавача да дойде на тяхната маса; взе банкнотите от покривката и му ги поднесе:

– Три рози за моята майка, една – за госпожицата – каза, остави ключовете от колата и посочи портрета на масата: – Мамо, след години ще те нарисувам по-хубава и по-загадъчна от Мона Лиза. Когато някое от децата ми тръгне за Париж, ще изпратя портрета ти като подарък за Лувъра... Обещавам ти! Сега можеш да се върнеш спокойно в хотела си. Ние с Бебчо тръгваме без багажа и без кола.

Той хвана ръката на Славея, но момичето не стана. Под терасата на ресторанта се чу плясък на силна вълна. Един мъж от съседната маса каза, че от утре настъпва промяна във времето по крайбрежието.

КРАЙ

© Мариана Тинчева Еклесия

Източник: <http://bezmonitor.info/>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10448>]